

[https://doi.org/10.58442/3041-1831-2025-32\(61\)-145-158](https://doi.org/10.58442/3041-1831-2025-32(61)-145-158)
УДК 377

Сорочан Тамара Михайлівна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освіти дорослих і цифрових технологій
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти».
Київ, Україна.
 <https://orcid.org/0000-0002-4704-2385>
anprof@ukr.net

Дерека Катерина Олександрівна,
викладачка англійської мови
Київського фахового коледжу зв'язку;
аспірантка кафедри освіти дорослих і цифрових технологій
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти».
Київ, Україна.
 <https://orcid.org/0000-0003-1597-4740>
katerina.dereka@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ГАЛУЗІ 12 – ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Анотація. У статті проаналізовано дефініції «педагогічні умови», «іншомовна комунікативна компетентність». Зазначено, що євроінтеграційні процеси, поширення мультикультурної освіти та активна участь України у міжнародних освітніх програмах призвели до зростання вимог щодо рівня володіння іноземними мовами серед здобувачів вищої та фахової передвищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена глобалізаційними процесами, які висувають нові вимоги до підготовки фахівців, і володіння іноземними мовами стає невід'ємною складовою професійної діяльності у галузі інформаційних технологій. Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні педагогічних умов розвитку іншомовної комунікативної компетентності з урахуванням специфіки підготовки фахівців у галузі інформаційних технологій. Визначено, що успішне формування іншомовної комунікативної компетентності у здобувачів галузі інформаційних технологій залежить від комплексу педагогічних умов. Першою педагогічною умовою є формування мотивації у майбутніх ІТ-фахівців до вивчення іноземних мов; другою педагогічною умовою є

систематичне застосування цифрових інтерактивних технологій як засобів формування ІКК; третьою педагогічною умовою є створення фахово спрямованого навчально-методичного забезпечення (робочих зошитів з англійської мови за професійним спрямуванням для кожного семестру) щодо іншомовної підготовки майбутніх ІТ-фахівців закладів фахової передвищої освіти; четвертою педагогічною умовою є готовність викладачів іноземної мови до використання фахово спрямованого навчально-методичного забезпечення. У результаті дослідження розроблено рекомендації щодо впровадження ефективних стратегій навчання іноземних мов, які сприятимуть підвищенню рівня іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців галузі 12 – Інформаційні технології. Рекомендації охоплюють такі аспекти, як вибір навчальних матеріалів, застосування інтерактивних методів навчання, розробка робочих зошитів, використання цифрових технологій, організацію освітнього процесу та оцінювання результатів навчання.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність; педагогічні умови; інформаційні технології; фахова передвища освіта; освітній процес; іноземна мова.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми / Statement of the problem. Сучасна ера характеризується безпрецедентним розвитком цифрових технологій, які проникають в усі сфери життя, у тому числі і в освіту. Цифрова трансформація, що охоплює процеси, предмети та взаємодії, створює нові можливості для навчання та розвитку, висуваючи перед освітою нові виклики та вимагаючи адаптації до нових умов. Майбутні фахівці в галузі інформаційних технологій, незважаючи на високий рівень технічної та фахової підготовки, часто стикаються з труднощами у взаємодії з колегами, клієнтами та іншими учасниками професійної діяльності. Це підкреслює необхідність системного розвитку іншомовних комунікативних компетентностей у процесі підготовки фахівців у галузі інформаційних технологій. Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених розвитку інформаційних технологій та їхньому впливу на різні сфери життя, питання формування педагогічних умов розвитку іншомовних комунікативних компетентностей у майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій залишається недостатньо дослідженим.

Швидкий розвиток інформаційних технологій та цифрових платформ значно змінив ландшафт професійної діяльності. Фахівці у галузі 12 – Інформаційні технології усе частіше працюють у міжнародних командах, беруть участь у онлайн-конференціях та презентаціях. Тому розвиток іншомовних комунікативних компетентностей (далі – ІКК), таких як знання іноземної мови, вміння ефективно висловлювати свої думки, переконувати, працювати в команді, стає не менш важливим, ніж володіння технічними навичками. Саме тому виникає необхідність дослідження педагогічних умов, які сприяють формуванню іншомовних комунікативних компетентностей у майбутніх ІТ-спеціалістів, з урахуванням викликів сучасного цифрового світу.

Фахова передвища освіта, зокрема у сфері інформаційних технологій, відіграє ключову роль у підготовці фахівців, готових до роботи в динамічному цифровому світі. На відміну від вищої освіти, фахова передвища освіта забезпечує більш практичну підготовку, спрямовану на формування конкретних професійних навичок. Випускники таких закладів освіти отримують знання та вміння, необхідні для ефективного вирішення широкого кола завдань у галузі інформаційних технологій, таких як розробка програмного забезпечення, адміністрування мереж, кібербезпека. Крім того, фахова передвища освіта сприяє розвитку таких важливих якостей, як креативність, критичне мислення та здатність до самонавчання, що є необхідними для успішної професійної діяльності в сучасних умовах.

Євроінтеграційні процеси, поширення мультикультурної освіти та активна участь України в міжнародних освітніх програмах призвели до зростання вимог до рівня володіння іноземними мовами серед здобувачів. Сьогодні високий рівень іншомовної комунікативної компетентності є не лише бажаним, а й необхідним для успішної кар'єри в глобальному світі. Володіння іноземною мовою відкриває перед майбутніми фахівцями широкі можливості для академічної мобільності, участі в міжнародних дослідницьких проектах та працевлаштування в міжнародних компаніях. Тому формування іншомовної комунікативної компетентності є одним з пріоритетних завдань сучасної фахової передвищої вищої освіти.

Аналіз (основних) останніх досліджень і публікацій / Analysis of (major) recent research and publications. Аналітичний огляд наукових праць та практик показує, що проблема виокремлення педагогічних умов розвитку іншомовних комунікативних компетентностей привертає увагу сучасних дослідників. Зокрема це науковці С. Мусійчук, О. Піддубцева, І. Козубовська, О. Канюк, Я. Андрейко [1], Л. Кібенко [2], Л. Субота [10], О. Рогульська та Р. Бліновська [9] та інші.

Розвиток теоретичних засад формування педагогічних умов є результатом багаторічних досліджень таких вчених, як О. Спірін, І. Смирнова, Л. Сергеева, Н. Морзе, В. Кремень, Л. Карташова, Г. Падалка. Їхні праці стали основою для розуміння того, як педагогічні умови впливають на розвиток професійних компетентностей здобувачів освіти.

Важливість інтеграції комунікативних методів у процес вивчення іноземних мов підтверджується численними дослідженнями, проведеними Л. Башманівською, Л. Кібенко, Н. Зуєнко, О. Вощевською, І. Ставицькою та іншими вченими. Їхні роботи демонструють, що саме комунікативні методи сприяють найбільш ефективному розвитку іншомовної комунікативної компетентності. Глибокий аналіз наукових праць, нормативної бази та сучасних тенденцій у сфері освіти виявив значні розбіжності між теоретичними засадами підготовки фахівців з інформаційних технологій та практичними потребами сучасного ринку праці. Зокрема, було встановлено, що навчальні програми багатьох закладів фахової передвищої освіти не в повній мірі відповідають вимогам, які пред'являються до сучасних ІТ-спеціалістів, зокрема в розрізі іншомовної комунікативної компетентності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті: теоретичне обґрунтування ефективності педагогічних умов, що сприяють розвитку іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців галузі інформаційних технологій.

Завдання:

- Визначити ключові поняття та терміни (іншомовна комунікативна компетентність, педагогічні умови).
- Виявити специфічні педагогічні умови, які є найбільш ефективними для розвитку іншомовної комунікативної компетентності у здобувачів ІТ-спеціальностей.
- Сформулювати практичні рекомендації для викладачів іноземних мов та розробників навчальних програм щодо вдосконалення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності у здобувачів ІТ-спеціальностей.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ / THEORETICAL FRAMEWORK

Традиційні методи викладання іноземних мов, засновані на граматико-перекладацькому підході, безумовно, мають свою цінність. Проте, для формування повноцінної іншомовної комунікативної компетентності необхідний більш комплексний підхід. Сучасні

дослідження в галузі методики викладання іноземних мов демонструють, що інтерактивні методи, такі як рольові ігри, дискусії та проектна діяльність, сприяють активному залученню здобувачів до освітнього процесу, розвитку їхніх комунікативних навичок та формуванню критичного мислення [7]. Крім того, використання сучасних технологій, таких як онлайн-платформи та мобільні додатки, дозволяє створювати більш динамічні та цікаві освітні середовища, що відповідають потребам сучасних здобувачів освіти.

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти підкреслюють важливість розвитку іншомовної комунікативної компетентності. Згідно з цими рекомендаціями, володіння іноземною мовою – це не просто знання граматики та лексики, а здатність ефективно спілкуватися в різних ситуаціях [1]. Саме тому формування іншомовної комунікативної компетентності є ключовим завданням сучасної освіти

Формування педагогічних умов для розвитку іншомовної комунікативної компетентності здобувачів галузі 12 – Інформаційні технології є надзвичайно важливим завданням сучасної освіти. Це пов'язано з кількома факторами:

- володіння іноземними мовами є ключовим фактором успішної професійної діяльності в галузі інформаційних технологій;
- володіння іноземною мовою є конкурентною перевагою на ринку праці, що відкриває перед фахівцями нові можливості для кар'єрного зростання;
- фахівці у галузі інформаційних технологій часто працюють у міждисциплінарних командах, тому вміння ефективно спілкуватися з колегами з інших галузей є необхідним.

Відзначимо, що питання педагогічних умов є предметом постійної уваги науковців. Аналіз наукової літератури свідчить про те, що розуміння сутності та ролі педагогічних умов постійно розвивається. Так, О. Рогульська та Р. Бліновська акцентують увагу на тому, що педагогічні умови не є статичними, а постійно змінюються і впливають на процес навчання [9].

Ми погоджуємось з авторами дослідження [7], які зазначають, що педагогічні умови – це комплекс взаємопов'язаних факторів, які впливають на процес навчання і виховання. Вони включають в себе як зовнішні чинники (матеріально-технічне забезпечення, навчальні програми), так і внутрішні (мотивація, взаємодія між учасниками освітнього процесу)

О. Курбанова, Р. Бліновська та К. Дерека у своїй праці «Значення критичних навичок у формуванні іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти» [5] зазначають: «Іншомовна компетентність – це комплексне поняття, яке охоплює не лише знання граматичних правил та лексики, а й здатність ефективно використовувати мову в різних соціальних ситуаціях. Крім лінгвістичної компетентності, важливу роль відіграють соціолінгвістична компетентність, яка дозволяє адаптувати мову до конкретного соціального контексту, прагматична компетентність, що забезпечує досягнення комунікативних цілей, і соціокультурна компетентність, яка включає знання культурних норм і цінностей. Розвиток всіх цих компонентів є необхідною умовою для успішної комунікації іноземною мовою».

Аналіз наукової літератури [10], [1], демонструє, що дослідження педагогічних умов традиційно зосереджувалися на конкретних аспектах освітнього процесу. Проте, зростаюча роль інноваційно-комунікаційних технологій та необхідність врахування мотиваційної та емоційної сфер здобувачів вимагають більш комплексного підходу. У цьому контексті, поняття «педагогічні умови» розглядається як сукупність об'єктивних чинників, що забезпечують ефективність освітнього процесу.

Проблема розвитку іншомовної комунікативної компетентності є предметом дослідження багатьох науковців [9], [8], [10], [7], [2]. Аналіз наукової літератури свідчить про те, що ефективність цього процесу залежить від комплексного використання різних методик і технологій навчання, які враховують як загальні закономірності мовлення, так і індивідуальні особливості здобувачів. Сучасні дослідження підкреслюють важливість інтерактивних методів навчання, використання автентичних матеріалів, створення мовного середовища та індивідуалізації навчання. Лише за умови системного та комплексного підходу можна досягти високих результатів у формуванні іншомовної комунікативної компетентності здобувачів.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Для досягнення поставленої мети було застосовано:

- комплекс теоретичних методів дослідження, таких як системний аналіз, синтез, узагальнення філософської, психолого-педагогічної та методичної літератури, а також дисертаційних досліджень, що дозволило всебічно розглянути проблему і виявити її основні аспекти.
- метод педагогічного спостереження та опитування здобувачів 2, 3 та 4 курсів галузі 12 – Інформаційні технології. Аналіз отриманих даних, у

поєднанні з узагальненням власного педагогічного досвіду, дозволив виявити важливі закономірності та тенденції.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH RESULTS

Формування іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців ІТ є складним і тривалим процесом, який вимагає системного підходу. Ураховуючи специфіку професійної діяльності ІТ-спеціалістів, навчання має бути орієнтовано на розвиток не лише загальних комунікативних навичок, а й на формування спеціальної лексики та термінології. Крім того, важливо забезпечити тісний зв'язок між вивченням іноземної мови та іншими дисциплінами, що вивчаються здобувачами освіти. Це дозволить не тільки підвищити ефективність навчання, але й сприяти розвитку інтегративних навичок, необхідних для успішної професійної діяльності.

З метою визначення, які педагогічні умови необхідні для досягнення максимального ефекту у формуванні іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців галузі 12 – Інформаційні технології авторами були проаналізовані наукові дослідження, дисертації та врахований власний педагогічний досвід:

Першою педагогічною умовою є формування мотивації у майбутніх ІТ фахівців до вивчення іноземних мов. Саме мотивація виступає рушійною силою, яка стимулює активну пізнавальну діяльність та забезпечує успішне оволодіння іноземною мовою, необхідною для ефективної професійної діяльності в глобальному інформаційному просторі [8].

Другою педагогічною умовою є систематичне застосування цифрових інтерактивних технологій як засобів формування ІКК. Інтерактивні платформи, мобільні додатки та інші цифрові інструменти не лише розширюють можливості для практики мови, але й створюють сприятливе середовище для залучення майбутніх фахівців галузі Інформаційні мережі до освітнього процесу. Завдяки використанню цифрових технологій можна реалізувати індивідуальний підхід до навчання, забезпечити постійний зворотний зв'язок і створити умови для співпраці здобувачів. Це сприяє підвищенню мотивації до навчання, розвитку критичного мислення та творчих здібностей

Третьою педагогічною умовою є створення фахово спрямованого навчально-методичного забезпечення (Робочих зошитів з англійської мови за професійним спрямуванням для кожного семестру) для іншомовної підготовки майбутніх ІТ-фахівців закладів фахової передвищої освіти.

Четвертою педагогічною умовою є готовність викладачів іноземної мови до використання фахово спрямованого навчально-методичного забезпечення. Фахово підготовлений викладач здатний обирати та адаптувати навчальні матеріали, що відповідають специфіці навчальної дисципліни та індивідуальним потребам здобувачів, що є ключовим фактором успішного формування іншомовної комунікативної компетентності.

Використання таких інструментів, як робочі зошити, передкомунікативне тренування та інтерактивні вправи, цифрове середовище, використання мобільних додатків є важливим кроком у напрямку формування ІКК.

Ґрунтуючись на попередніх дослідженнях та опитуваннях [4], [5], [1] вважаємо за необхідне надати практичні рекомендації для викладачів іноземних мов та розробників навчальних програм щодо вдосконалення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності у здобувачів ІТ-спеціальностей:

Інтеграція мови з професійною діяльністю. Використовувати автентичні матеріали з ІТ-галузі (статті, презентації, відео) для створення навчальних завдань, організовувати рольові ігри, моделюючи реальні професійні ситуації (наприклад, презентація проєкту, технічна підтримка клієнта), залучати фахівців з ІТ-галузі для проведення гостьових лекцій та майстер-класів.

Інтерактивні методи навчання. Активно використовувати інтерактивні дошки, онлайн-платформи та мобільні додатки для створення динамічного освітнього середовища і застосовувати різноманітні інтерактивні методи (групові роботи, дискусії, дебати, кейси) для розвитку комунікативних навичок.

Індивідуалізація навчання. Враховувати індивідуальні особливості та потреби кожного здобувача освіти при плануванні занять, використовувати різноманітні форми контролю знань для оцінки прогресує.

Співпраця з викладачами профільних дисциплін. Спільно розробляти навчальні матеріали, що відповідають потребам конкретної спеціальності та організовувати спільні проєкти, які дозволяють здобувачам використовувати іноземну мову в контексті їхньої майбутньої професії.

Створення мовного середовища. Створити в аудиторії атмосферу, що сприяє спілкуванню іноземною мовою, заохочувати здобувачів до спілкування поза межами аудиторії (клуби за інтересами, мовні кафе).

Постійне підвищення власної кваліфікації. Слідкувати за новими тенденціями у галузі викладання іноземних мов та впроваджувати їх у свою практику, брати участь у тренінгах, семінарах та конференціях.

Урахування рівня початкової підготовки. Диференціювати навчальні матеріали та завдання відповідно до рівня підготовки здобувачів. Оцінювання комунікативної компетентності. Розробити систему оцінювання, яка дозволяє оцінити всі компоненти комунікативної компетентності. Застосування цих рекомендацій дозволить створити ефективну систему навчання іноземних мов для майбутніх фахівців галузі 12 – Інформаційні технології, яка сприятиме їхньому успішному професійному розвитку та набуттю іншомовних комунікативних компетенцій.

ВИСНОВКИ / CONCLUSIONS

У статті авторами проаналізовано дефініції «педагогічні умови», «іншомовна комунікативна компетентність». Зазначено, що динамічний розвиток суспільства та глобалізація висувають нові виклики до системи освіти. Одним з найважливіших завдань фахової передвищої освіти є формування у здобувачів здатності ефективно комунікувати іноземною мовою, що є необхідною умовою для успішної адаптації до умов сучасного ринку праці.

Визначено, що іншомовна комунікативна компетентність – це багатогранне поняття, яке охоплює не лише знання мовних структур, а й здатність ефективно використовувати мову в різних соціальних ситуаціях. Вона передбачає глибоке розуміння культурних норм і цінностей носіїв мови, вміння адаптувати своє мовлення до різних контекстів, а також використання різноманітних мовних стратегій для досягнення комунікативних цілей.

Проаналізовані педагогічні умови, які сприяють розвитку ІКК. Надані практичні рекомендації для викладачів іноземних мов та розробників навчальних програм щодо вдосконалення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності у здобувачів ІТ-спеціальностей.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі / Prospects for further research in this direction. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі вбачаємо у розробці інструментів для оцінки рівня іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців галузі 12 – Інформаційні технології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES

- [1] Я. В. Андрейко, «Іншомовна професійна комунікативна компетенція», *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*, вип. 63, с. 238–241, 2013. [Електронний ресурс].

Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2013_63_48

Дата

звернення: Груд. 05, 2024.

- [2] К. О. Дегтярьова, Л. М. Кібенко, В. І. Живолуп, А. В. Карась, І. В. Ляхова, «Мотивація як один із основних чинників успішного засвоєння та викладання дисципліни іноземна мова за професійним спрямуванням», *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*, вип. 2, с. 68–80, 2024.
<https://doi.org/10.32782/2412-9208-2024-2-68-80>
- [3] К. Дерека, «Робочі зошити як засіб підвищення ефективності навчання при викладанні англійської мови в коледжах», *Актуальні питання гуманітарних наук*, т. 1, вип. 61, с. 274–277, 2023.
<https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-1-43>
- [4] К. Дерека, І. Брюховецька, І. Беркешук, «Засоби цифрових технологій для забезпечення неперервної неформальної освіти», *Актуальні питання гуманітарних наук*, т. 1, вип. 66, с. 214–219, 2023.
<https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-1-41>
- [5] О. С. Курбанова, Р. І. Бліновська, К. О. Дерека, «Значення критичних навичок у формуванні іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти», *Інноваційна педагогіка*, т. 1, вип. 71, с. 176–179, 2024.
<https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/71.1.34>
- [6] М. А. Леонтьян, «Поняття "компетенція" і "компетентність" у теорії освіти», *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія: Педагогіка, т. 188, вип. 176, с. 73–75, 2012. [Електронний ресурс].
Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchduped_2012_188_176_18 Дата
звернення: Груд. 05, 2024.
- [7] А. В. Маслова, «Сучасні тенденції у формуванні іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів іноземних мов», на *IV міжнародній наук.-практ. конф. Філософія мови та нові тенденції в перекладознавстві й лінгвістиці*. Мелітополь, 2023, с. 49–50. [Електронний ресурс].
Доступно: <https://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/13143/> Дата
звернення: Груд. 05, 2024.

- [8] М. Нечипоренко, «Освітньо-педагогічні умови вивчення англійської мови здобувачами освіти під час воєнного стану в Україні», *Науковий журнал Хортицької національної академії*, № 2(11), с. 53–61, 2024. <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2024-11-6>
- [9] О. Рогульська, Р. Бліновська, «Розвиток іншомовних комунікативних компетентностей освітньому процесі: педагогічні умови та методи», *Інноваційна педагогіка*, № 76, с. 223–226, 2024. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/76.45>
- [10] Л. Субота, «Проблеми формування іншомовної професійної компетентності здобувачів вищої освіти», *Вісник науки та освіти*, № 1(19), с. 21–25, 2024. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1\(19\)-507-515](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1(19)-507-515)

Матеріал надійшов до редакції 20.02.2025 р.

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF FOREIGN-LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCES AMONG STUDENTS OF FIELD 12 – INFORMATION TECHNOLOGY

Tamara Sorochan,

Doctor of pedagogical sciences, professor,
professor Department of Adult Education
and Communication Technologies
Educational and Scientific Institute of Management and Psychology
SIHE «University of Educational Management».
Kyiv, Ukraine.

 <https://orcid.org/0000-0002-4704-2385>
anprof@ukr.net

Kateryna Dereka,

teacher of English at Kyiv Professional
College of Communication;
PhD student of the Department of Adult Education
and Communication Technologies
Educational and Scientific Institute of Management and Psychology
SIHE «University of Educational Management».
Kyiv, Ukraine.

 <https://orcid.org/0000-0003-1597-4740>
katerina.dereka@gmail.com

Abstract. The article analyses the definitions of ‘pedagogical conditions’ and ‘foreign language communicative competence’. It is noted that European integration processes, the spread of multicultural education and Ukraine's active participation in international educational programs have led to an increase in the requirements for the level of foreign language proficiency among students for higher and professional higher education. The relevance of the study is due to globalisation processes that put forward new requirements for the training of specialists and foreign language proficiency is becoming an integral part of professional activities in the field of information technology. The scientific novelty of the study is to substantiate the pedagogical conditions for the development of foreign language communicative competence, taking into account the specifics of training specialists in the field of information technology. It has been determined that the successful formation of foreign language communicative competence in information technology students depends on a set of pedagogical conditions. The first pedagogical condition is the formation of motivation for future IT specialists to learn foreign languages; the second pedagogical condition is the systematic use of digital interactive technologies as a means of forming foreign-language pedagogical competencies; the third pedagogical condition is the creation of professionally directed educational and methodological support (workbooks in English for professional purposes for each semester) for foreign language training of future IT specialists in institutions of professional higher education; the fourth pedagogical condition is the readiness of foreign language teachers to use professionally directed educational and methodological support. As a result of the study, recommendations have been developed for the implementation of effective foreign language teaching strategies that will help improve the level of foreign language communicative competence of future specialists in Industry 12 – Information Technology. The recommendations cover such aspects as the selection of teaching materials, the use of interactive teaching methods, the development of workbooks, the use of digital technologies, the organisation of the educational process and the assessment of learning outcomes.

Keywords: foreign language communicative competence; pedagogical conditions; information technologies; professional pre-higher education; educational process; foreign language.

ПЕРЕКЛАД, ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / TRANSLATED AND TRANSLITERATED

- [1] Ia. V. Andreiko, «Inshomovna profesiina komunikatyvna kompetentsiia», Zbirnyk naukovykh prats Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Pedahohichni nauky, vyp. 63, s. 238–241, 2013. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2013_63_48 Data zvernennia: Sich. 10, 2025. (in Ukrainian).
- [2] K. O. Dehtiarova, L. M. Kibenko, V. I. Zhyvolup, A. V. Karas, I. V. Liakhova, «Motyvatsiia yak odyin iz osnovnykh chynnykiv uspishnoho zasvoiennia ta vykladannia dystsypliny inozemna mova za profesiinym spriamuvanniam», Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Pedahohichni nauky, vyp. 2, s. 68–80, 2024. <https://doi.org/10.32782/2412-9208-2024-2-68-80> (in Ukrainian).
- [3] K. Dereka, «Robochi zoshyty yak zasib pidvyshchennia efektyvnosti navchannia pry vykladanni anhliiskoi movy v koledzhakh», Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, t. 1, vyp. 61, s. 274–277, 2023. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-1-43> (in Ukrainian).
- [4] K. Dereka, I. Briukhovetska, I. Berkeshchuk, «Zasoby tsyfrovyykh tekhnolohii dlia zabezpechennia neperervnoi neformalnoi osvity», Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, t. 1, vyp. 66, s. 214–219, 2023. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-1-41> (in Ukrainian).
- [5] O. S. Kurbanova, R. I. Blinovska, K. O. Dereka, «Znachennia krytychnykh navychok u formuvanni inshomovnoi kompetentnosti здобувачів вищої освіти», Innovatsiina pedahohika, t. 1, vyp. 71, s. 176–179, 2024. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/71.1.34> (in Ukrainian).
- [6] M. A. Leontian, «Poniattia "kompetentsiia" i "kompetentnist" u teorii osvity», Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu «Kyievo-Mohylianska akademiia». Seriia: Pedahohika, t. 188, vyp. 176, s. 73–75, 2012. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchduped_2012_188_176_18 Data zvernennia: Sich. 10, 2025. (in Ukrainian).
- [7] A. V. Maslova, «Suchasni tendentsii u formuvanni inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov», na IV mizhnarodnii nauk.-prakt. konf. Filosofiia movy ta novi tendentsii v perekladoznavstvi y linhvistytsi. Melitopol, 2023, s. 49–50. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://eprints.mdu.edu.ua/id/eprint/13143/> Data zvernennia: Sich. 10, 2025. (in Ukrainian).

- [8] M. Nechyporenko, «Osvitno-pedahohichni umovy vyvchennia anhliiskoi movy здобувачамы osvity pid chas voiennoho stanu v Ukraini», Naukovyi zhurnal Khortytskoi natsionalnoi akademii, № 2(11), s. 53–61, 2024. <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2024-11-6> (in Ukrainian).
- [9] O. Rohulska, R. Blinovska, «Rozvytok inshomovnykh komunikatyvnykh kompetentnostei ositnomu protsesi: pedahohichni umovy ta metody», Innovatsiina pedahohika, № 76, s. 223–226, 2024. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/76.45> (in Ukrainian).
- [10] L. Cubota, «Problemy formuvannia inshomovnoi profesiinoi kompetentnosti здобувачив vyshchoi osvity», Visnyk nauky ta osvity, № 1(19), s. 21–25, 2024. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1\(19\)-507-515](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1(19)-507-515) (in Ukrainian).

Reviewed March 20, 2025
Published May 22, 2025

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

© Tamara Sorochnan, 2025; © Kateryna Dereka, 2025